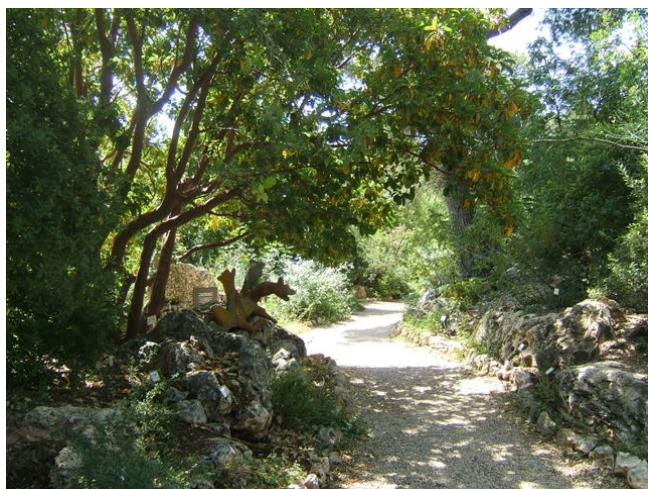

תוכן עניינים - 9

- 1 שלום רב
1 ביקור בגן הבוטני בהר הצופים, ירושלים
2 שתילת נץ חלב דוביום
2 נשיר לא נשיר

סתיו בגן הבוטני בהר הצופים

ביקור בגן הבוטני בהר הצופים, ירושלים - כדאי לבקר בגן הבוטני בהר הצופים בכל עונות השנה, בסתיו יש לאזור החורש איכות אירופית מעודנת. הגן ממוקם בקמפוס האוניברסיטה העברית בהר הצופים בירושלים. הכניסה אליו נעשית מתוך הקמפוס ולשם כך יש להצטייד בתעודת זהות. שעות הפתיחה א'-ה' מ - 8:00 בבוקר ועד לחשיכה. זהו הגן הוותיק ביותר של צמחי הבר של ארץ ישראל והוא כולל כ- 950 מינים שונים של צמחים (מתוך 2600 מיני צמחי בר הגדלים בארץ). כל חלקה בגן מייצגת איזור צומח אחר. תוכלו למצוא בגן צמחי בר אופייניים לאזור החולות, משור החוף, צומח של החורש הים תיכוני, צמחיה של מקווי מים ועוד. בסתיו אין בו פריחות מדהימות ממש כפי שאין בטבע, אולם מומלץ לשוטט בין שביליו המתפתלים והמוצלים

שלום רב,

ניתן לומר כי חודש אוקטובר הוא תחילתו של הסתיו בארצנו. אמנם סתיו "אמיתי" כמו באירופה אין כאן, אולם תוכלו לצפות בצפרים הנוודות באלפיהן מעל שמי הארץ ויש גם מספר עצים שעומדים בשלכת. הסתיו הישראלי בניגוד לזה האירופי מאופיין בהפכפכות ובשינויים קיצוניים במזג האוויר במרווחים של שעות בודדות. במהלך הסתיו משפיעה על ישראל מערכת שנקראת אפיק ים סוף. זוהי מערכת קשה לחיזוי אשר עשויה לגרום לימים שרביים כמו גם לימים גשומים. בנוסף יכולים להופיע בסתיו שקעים קפריסאיים ראשוניים, אשר גורמים למזג אוויר בעל אופי חורפי. בקיצור, אי אפשר לדעת למה לצפות.

שלכת אמיתית בצבעים של כתום וצהוב אינה בנמצא, אך אנו נגדל בגינה נץ חלב דוביום הפורח בשלהבות של כתום, נערוך טיול של סתיו בגן הבוטני בהר הצופים ונאסוף עם ילדים עלים נושרים.

שלכם

ענת

אתר אינטרנט: www.madmony.co.il
דואר אלקטרוני: Anat@Madmony.co.il

continued on page 2

נשיר לא נשיר – נצא עם הילדים לגינה או לשדה ונאסוף עלים של עצים שונים (מקום נפלא לפעילות זו הינו פארק קנדה שליד שער הגיא). תוך כדי איסוף נתבונן בעצים ונראה כי יש עצים שעומדים בשלכת ועצים שאינם (בין אלו שעומדים בשלכת נמנים: אדר, רימון, תות, מיש, צפצפה, אלה ארץ- ישראלית, דולב ועוד...). בסתיו כשהימים הולכים ומתקצרים, שעות האור פוחתות ויש עצים, בעיקר אילו שמקורם מאזורים צפוניים, המתכוננים לחורף. העלים, בתי החרושת למזון המייצרים סוכרים, יוצאים לחופשה מרוכזת. הצבע הירוק נעלם מהם ובמקומו מופיעים הצהוב והכתום. צבעים אלו היו בעלה גם קודם, אולם לא ראו אותם בגלל הכלורופיל הירוק. לעלה רגיל יש שני חלקים: הפטוטרת - חיבור העלה לגבעול, והטרף - משטח העלה. עם תחילת הסתיו גדלה רקמה מיוחדת בחיבור שבין הפטוטרת לגבעול, הגורמת לעלה להתנתק בהדרגה ולהתייבש. משב הרוחות מסייע לניתוק והעץ הנשיר מאבד את עליו. זוהי השלכת האופיינית לסתיו במינים רבים של עצים. באביב, שוב מתארכות שעות האור, חוזר הלב לבו והעצים מחדשים את העלווה הירוקה.

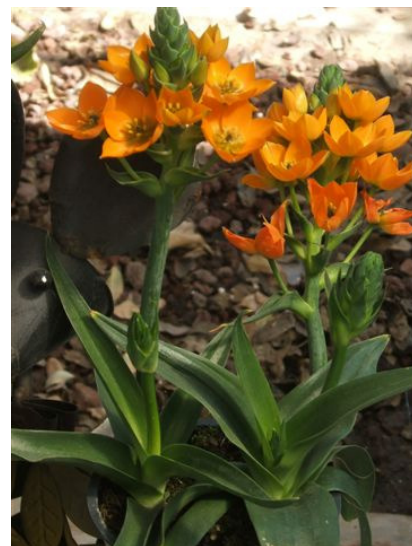
לשבת ולהקשיב לפכפוף המים. כדאי גם כדאי לבקר במערת הקבר המצויה במרכז, זוהי אחוזת הקבר של משפחת ניקנור שתרמה את דלתות הנחושת לבית המקדש בתקופת הורדוס. כיום קבורים בה זה בצד זה מנחם אושיסקין ויהודה פינסקר מאבות הציונות.

מבנה השומרה בגן הבוטני

שתילת נץ חלב דוביום – נץ חלב דוביום הוא אחד מצמחי הבצל והפקעת היפים והמתגמלים ביותר בגינה. למרות שמו - נץ חלב, הוא פורח בתפרחות כתומות, מרשימות ומרובות פרחים. בארץ קיימים 10 מיני בר, אם כי מקור הסוג בדרום אפריקה, כך גם מוצאו של נץ חלב דוביום. שם הסוג בלטינית Ornithogalum ומשמעו חלב צפרים, זו הסיבה שתרגום השם העברי הינו נץ החלב. פקעת אחת יכולה להניב כ- 10 עד 30 פרחים בעונה והצמח מתמיד בפריחתו 4-6 שבועות. הפריחה מתרחשת אמנם במרץ - אפריל, אך אוקטובר הוא זמן המתאים להטמנת הפקעות בקרקע או בעציץ, בעומק של 5 ס"מ מתחת לפני הקרקע. נץ החלב דוביום גדל במקום מוצל למחצה.

נץ חלב דוביום בפריחה כתומה